

Bezpečné obaly a materiály určené pro styk s potravinami ve světle Zeleného údělu

Představení studie u kulatého stolu / 7. června 2023

**RADA KVALITY
ČESKÉ REPUBLIKY**

Libor Dupal

(Sdružení českých spotřebitelů)

SDRUŽENÍ ČESKÝCH
SPOTŘEBITELŮ, Z. Ú.
CZECH CONSUMER
ASSOCIATION
www.konzument.cz

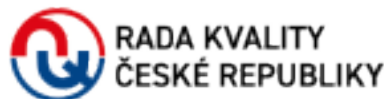
Bezpečné obaly a materiály

- **Struktura prezentace**
 - Úvod k tématu
 - Podstata evropské regulace
 - Materiály a předměty
 - Recyklované plasty
 - Obaly a obalové odpady
 - Plasty na jedno použití
 - Diskuse k dalšímu vývoji regulace a k implementaci
 - Materiály a předměty - shrnutí pro spotřebitele
 - Závěry z kulatého stolu

Příprava **studie** a **konání kulatého stolu** se realizovaly
za finanční podpory Rady kvality České republiky

www.narodniportal.cz

Spotřební návyky začínají především s ohledem na principy udržitelnosti a odpovědnosti procházet hlubokou proměnou. Ve světle změny výrobků a služeb s ohledem na jejich udržitelnost bychom ale neměli zapomenout ani na možná rizika, který tento vývoj může přinést, a zejména na rizika spojená s ochranou lidského zdraví.

Zpracování i souvisejících aspektů k udržitelné společnosti (cirkulární – oběhové hospodářství), a to z hlediska regulace i dalšího vývoje.

Studie - výklad požadavků, které na jednotlivé materiály určené pro styk s potravinami kladou evropské předpisy, včetně související legislativy pro odpady.

Kulatý stůl - veřejné představení studie a diskuze k otevřeným tématům (včetně záznamu pro potřeby dalšího vzdělávání spotřebitelů).

Podstata evropské regulace

- Materiály a předměty

Nařízení (ES) č. 1935/2004 O MATERIÁLECH A PŘEDMĚTECH URČENÝCH PRO STYK S POTRAVINAMI; je prováděné zvláštními opatřeními formou nařízení Komise, která stanovují specifické technické podmínky použití jednotlivých materiálů (příklad: recyklované plasty).

Zásada - jakýkoliv materiál nebo předmět, který je určen pro přímý nebo nepřímý styk s potravinami, musí být dostatečně **stabilní, aby se zabránilo přechodu látek** do potravin v množstvích, která by mohla ohrozit lidské zdraví nebo způsobit nepříjemnou změnu ve složení potravin nebo zhoršení jejich organoleptických vlastností.

Specifická ustanovení se týkají také zvláštních požadavků **na aktivní a inteligentní materiály a předměty** mohou způsobovat změny ve složení nebo organoleptických vlastnostech potravin za specifických podmínek.

Podstata evropské regulace

- Obaly a obalové odpady

Upraveno Směrnicí 2008/98/ES O ODPADECH s cílem

- harmonizovat vnitrostátní opatření týkajících se nakládání s obaly a obalovými odpady,
- posilovat účinnost prevence tvorby obalových odpadů (prosazovat opakované použití, recyklaci a další formy využití obalových odpadů místo jejich konečného odstranění,
- a tak přispět k **přechodu na oběhové hospodářství**.

Podstata evropské regulace

- Plasty na jedno použití

Směrnice (EU) 2019/904 O OMEZENÍ DOPADU NĚKTERÝCH PLASTOVÝCH VÝROBKŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ je zatím zřejmě jedním z nejdůležitějších opatření, zaváděných v rámci naplňování ambicí Zeleného údělu. A velmi kontroverzním...

Cíl - předcházet a snižovat dopad některých plastových výrobků na životní prostředí a podporovat přechod k oběhovému hospodářství v EU.

Prostředek - zajištění toho, aby na trh nemohly být uváděny plastové výrobky na jedno použití, pro něž jsou k dispozici udržitelnější a cenově dostupnější alternativy.

Podstata evropské regulace

• Plasty na jedno použití (2)

Tržní omezení pro uvádění na trh plastových výrobků na jedno použití

- příbory (vidličky, nože, lžíce a jídelní hůlky),
- talíře,
- brčka a vatové tyčinky (...),
- nápojová míchátko,
- tyčky k uchycení a podpěře balónků a jejich mechanismů, (...),
- nádoby na potraviny vyrobené z expandovaného polystyrenu (tj. krabičky s víkem či bez něj) k okamžité spotřebě bez jakékoli další přípravy, (...)
- výrobky z oxo-rozložitelných plastů,
- nádoby na nápoje vyrobené z expandovaného polystyrenu, včetně jejich uzávěrů a víček, a
- nápojové kelímky vyrobené z expandovaného polystyrenu, včetně jejich uzávěrů a víček.

Diskuse k dalšímu vývoji

- **Materiály a předměty - revize**

- Neurčité, ale zřejmě značné zpoždění procesu
- **Pohled spotřebitelů (ANEC):** „Spotřebitelé byli příliš dlouho vystaveni rizikům škodlivých chemikálií prostřednictvím materiálů a předmětů přicházejících do styku s potravinami, které konzumují“.
- **Zavedení prováděcích opatření pro všechny materiály uvedené v rámcovém nařízení, ... včetně tiskařských barev, papíru a lepenky, kovů a nátěrů.**
- **Snížit počet látek a materiálů. Látky vzbuzující velmi velké obavy (SVHC) nebo karcinogenní, mutagenní a toxické pro reprodukci (CMR), by měly být obecně zakázány.**
- **Povolení Komise na základě stanovisek úřadu EFSA musí zahrnovat nejen látky, ale také konečné materiály.**
- **Pro schválené látky a materiály musí být stanovena „doba použitelnosti“ (např. 5 let).**
- **Povolení by měla být udělena pouze žadateli a pouze pro konkrétní použití (a na omezenou dobu).**

Diskuse k dalšímu vývoji

- **Cirkulární ekonomika a potravinové obaly a obalové odpady**
 - Recyklace plastů (i dalších materiálů)
 - Obaly a obalové odpady
 - Plasty na jedno použití
- Komise vymezila následující priority:
 - předcházení vzniku obalových odpadů,
 - snížení množství obalů a obalových odpadů,
 - nahrazení jednorázových plastových obalů opakovaně použitelnými,
 - plná recyklovatelnost obalů ekonomicky přijatelným způsobem,
 - zvyšování množství recyklovaných plastů v obalech prostřednictvím povinných cílů,
 - zákaz některých obalových formátů a
 - informovanost spotřebitelů

Diskuse k dalšímu vývoji

- **Dost bylo plastů? Zálohování je cesta?**
 - Značné zpřísnění odpadového hospodářství
 - „plasty“ na jedno použití
 - tvrdé podmínky pro recyklaci
 - specifika pro použití vlastních – donesených obalů
 - Připravovaná úprava EU zavádí povinnost zavést zálohový systém v případě, že do roku 2026 nedosáhnou 90% míry zpětného odběru. Česko se zatím pohybuje okolo 77 procent.
 - **Slovensko** spustilo svůj zálohový systém na vratné obaly od nápojů 1. ledna 2022.
 - **Pohled obchodu v ČR:** Zavedení systému zálohování PET lahví a plechovek na bezmála 5,2 miliardy Kč. Dalších téměř 1,3 miliardy Kč ročně bude zapotřebí k zajištění provozu.

Diskuse k dalšímu vývoji

- **Dost bylo plastů? Zálohování je cesta?/ 2**

- **Pohled průmyslu v ČR:**

- ...identifikujeme množství problematických aspektů, které mohou mít nepředvídatelné dopady na řadu sektorů průmyslu. ...pro oblast plastových obalů je nastavena řada cílů, které musí členské státy plnit; měla by být zachována doba na implementaci opatření k zajištění plnění těchto cílů a nikoli stanovovány cíle další.
- Reakce německých pivovarníků: Šílený návrh z EU - Pivovarníci budou muset roztavit miliardy pivních lahví...

- **Pohled českého spotřebitele:** ...musel jsem si doma vyčlenit místo, lahve přenášet do sklepa, potom do auta. Zcela zbytečně jsem jel vozem tam, kam normálně chodím pěšky. Nákup se mi vzhledem k čekání výrazně prodloužil a odevzdáním lahví jsem pro přírodu udělal (když budu pozitivní) to stejné, jako když bych je vyhodil do žlutého kontejneru. V systému vidím jenom samá negativa; jsem přesvědčen, že nic podobného nechci a nebudu nikdy opakovat. Ani záloha na obal mě nemotivuje.

Diskuse k dalšímu vývoji

- Dost bylo plastů? Zálohování je cesta?/ 3

Sdružení českých spotřebitelů:

**Vše zaplatí spotřebitel,
a to v ceně výrobku, služby.**

Závěry

- Materiály a předměty pro styk s potravinami: shrnutí pro spotřebitele
- Závěry a doporučení z kulatého stolu

Děkuji za pozornost

Kontakty

**SDRUŽENÍ ČESKÝCH SPOTŘEBITELŮ, Z. Ú.
CZECH CONSUMER ASSOCIATION**

Pod Altánem 99/103; 100 00 Praha 10 – Strašnice

telefon: +420 261 263 574 / Dupal: +420 602 56 18 56

e-mail: scs@konzument.cz / Dupal: dupal@konzument.cz

www.konzument.cz